

Het erfgoed van **WILLEM STAD**

Wie door de historische binnenstad van Willemstad wandelt, ontdekt al snel Nederlandse karakteristieken in de architectuur. Toch zijn er ook duidelijke verschillen. Een petite histoire over het koloniale erfgoed van Willemstad.

9 dagen vanaf € 899,-* p.p.
incl. vlucht en verblijf

Lezersaanbieding

*Vanafprijs geldt voor beperkt aantal data, op=op. TUI stelde voor de lezers van *Arts en Auto* een arrangement samen met verblijf in het Pietermaai Boutique Hotel*** van de in het verhaal hiernaast genoemde Wilfred Hendriksen. Dit hotel beschikt over trendy kamers, met kitchenette, die zich bevinden in verschillende historische stadsvilla's in de gelijknamige wijk, 2 km van het strand en circa 50 meter van zee. Faciliteiten o.a. twee zwembaden, restaurant Mundo Bizarro en gratis wifi. Prijs vanaf € 899,- p.p., inclusief o.a. retourvlucht met TUIfly en 7 overnachtingen. Extra's voor *Arts en Auto*-lezers bij boeking vóór 30 november en verblijf in de periode oktober 2015 t/m januari 2016: ontbijt bij Mundo Bizarro op dag twee, een 3-gangen diner bij restaurant de Gouverneur (t.w.v. \$ 30,- p.p., excl. drankjes), en een welkomstpakketje. Voor meer (prijs)info: tui.nl/artsenauto

Aan de Handelskade van Willemstad steken de fraaie en opvallend gekleurde koopmanshuizen fel af tegen de blauwe lucht. De panden weerspiegelen het rijke Curaçaose handelsverleden dat tot bloei kwam toen het eiland in 1634 door de West-Indische Compagnie (WIC) onder leiding van Johannes van Walbeeck werd veroverd. Al snel nam de bouw van Fort Amsterdam en het Waterfort een aanvang. Bij de muren van de forten verrees de eerste woonwijk van Willemstad: Punda.

Voor de bouw van de typische pakhuizen gebruikte men bij gebrek aan de degelijke Hollandse baksteen overwegend koraalsteen. Deze onregelmatige steen werd afgewerkt met een kalkpleisterlaag. De begane grond van het pakus, zoals dit type woning in het Papiaments heet, fungeerde als opslagplaats, de kooplieden zelf woonden er boven. De bouw ervan bereikte zijn hoogtepunt omstreeks het midden van de achttiende eeuw. De architectuur van de gestileerde, versierde gevels en fors gebogen voluten wordt ook wel aangeduid als Curaçaose barokstijl. De open galerijen werden later dichtgemaakt om de ruimtes koel te houden. De ramen, kleiner dan die van de Nederlandse koopmanshuizen, kregen beeldbepalende functionele shutters die bescherming boden tegen de zon.

Wilde verhalen

De neoclassicistische bouwstijl die in Europa opgang maakte, bereikte in de tweede helft van de negentiende eeuw ook Curaçao. Vooral in de omliggende wijken Otrobanda, Scharloo en Pietermaai verrezen statige panden met brede booglijsten, gebogen ramen en getande hoekblokken. Dat de huizen op het Caraïbische eiland alle zo bontgekleurd zijn, is eveneens een 19de-eeuwse vinding. Gouverneur Albert Kikkert kwam in 1817 met een verordening waarin hij opdracht gaf alle witte huizen in een pasteltint te schilderen. Over de reden hiervoor doen op Curaçao de meest wilde verhalen de ronde. Zo zou zijn zoon depressief zijn geweest en volgens een raadgever opfleuren van gekleurde huizen. Een ander (speculatief) verhaal handelt over de vrouw van de gouverneur; de witte huizen zou het zonlicht te fel weerkaatsen waardoor haar migraines verergerden.

De meest voor de hand liggende én tot de verbeelding sprekende verklaring is dat Kikkert eigenaar was van de enige verffabriek op het eiland. De Hollandse koopmansgeest in optima forma! Hoewel de ware toedracht (nog) nooit is achterhaald, verlenen de kleurige huizen Willemstad

wel een status van uniciteit. Net als de regenbakken die nog altijd op veel plaatsen te vinden zijn. Deze 18de-eeuwse overdekte bouwwerkjes van kalksteen grensden aan de woning. Het regenwater, van levensbelang omdat het soms maanden niet regende, werd door de dakgoten opgevangen en via een aquaduct hiernaartoe afgevoerd.

Verpaupering

Aan de welvarendheid van Willemstad kwam in de twintigste eeuw een einde. In de jaren dertig ontstonden de eerste villawijken buiten de stad en met de komst van Shell vertrokken er meer mensen, onder meer naar het voor werknemers gebouwde Julianadorp en Emmastad. Door de leegloop raakte Willemstad in de jaren vijftig, zestig en zeventig ernstig in verval. De eens zo glorieuze wijken verpauperden en werden het leefgebied van zwervers en drugsverslaafden. Dat het verval razendsnel om zich heen greep, kwam mede door de 'muurkanker' (een veelgebruikt woord op het eiland) waar de huizen massaal onder te lijden hadden. Zodra het zout in de koraalstenen muren met vocht in aanraking komt, zet het uit en drukt het de pleisterlaag naar buiten, waardoor er scheuren, blaasjes en vellen ontstaan. Nog altijd is deze muurziekte een typisch Curaçaos probleem en blijven de panden veel onderhoud vergen.

Na jaren van verwaarlozing zijn de architectonische rijkdommen in Willemstad de afgelopen decennia gelukkig volop gerestaureerd. Een van de particulieren die in actie kwam, was de Nederlandse ondernemer Jan Peltenburg. Vijftien jaar geleden startte hij samen met landgenoten Anne-Marië Holten en Wilfred Hendriksen de grootscheepse restauratie van een deel van Pietermaai. Sommige panden verkeerden in zo'n slechte conditie dat ze niet langer behouden konden worden. Het restmateriaal werd door het trio gebruikt om andere huizen mee op te knappen. Hun project is nog lang niet ten einde, maar de metamorfose die het gebied tot nu toe onderging is prijzenswaardig. Met een afwisselende mix van sfeervolle vakantieappartementen, tropische tuinen met zwembad, woonhuizen, winkeltjes en cafés en restaurants is het hier nu dan ook heerlijk toeven. Naast dit voorbeeld van een particulier initiatief dragen ook de Stichting Monumentenzorg, Stichting Monumentenfonds en N.V. Stadsherstel Willemstad bij aan het behoud van de historische kern van Willemstad, waardoor Curaçaos kleurige hoofdstad sinds 1997 op de Unesco Werelderfgoedlijst prijkt. <

Dit is een verkorte versie van een artikel dat eerder verscheen in het magazine Herenhuis.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Praktisch

Vliegen: vanuit Nederland met KLM (dagelijks) of TUIfly (dagelijks); vanaf Düsseldorf met Air Berlin. Klimaat: het hele jaar gemiddeld 27°C, in de lente brengen passaatwinden wat verkoeling. Curaçao kent van oktober t/m januari een regenseizoen met (vooral 's nachts) incidentele buien. Het Curaçao Toeristen Bureau (CTB) biedt een gratis app met actuele info, curacao.com. Monumentenkenner en restauratiearchitect Michael Newton verzorgt stadswandelingen door de wijk Otrobanda. Meer informatie otrobanda-pundatour.com; pietermaaiapartments.com

FOTO: SHUTTERSTOCK

